

מתורתו של צדיק אביר יעקב

משנתו של מרן רבי יעקב אביחצירא זי"ע | על דרך הפשט לקט דרושים ומאמרים, בביאור פשט מצוות התורה וענייני עבודת הש"ת שגלקטו מכל ספריו הק'

פרשת בראשית ה'תשפ"א

שכרו ומעלותיו של העונה 'אמן'

בראשית ברא אלהים וגו' (בראשית א א). **בראשית** ראשי תבות ב**כ**ח**ך** **ת**ע**נ**ה **א**מן **י**הא **ש**מ**ה** **ר**ב**א**. רמז למה שאמרו רבותינו ז"ל (שבת קיט): כל העונה **אמן** יהא שמיה רבא בכל כחו קורעין לו גזר דינו. ובזה יהיה בעל תשובה זהיר וזריז, וידע כי אפלו נחתם גזר דינו לרעה, בכח עניית **אמן** שיהיה עונה, נקדע:

'בכל כחו' משום כ"ח תיבות שעונים בקדיש

וצריך שיענה בכונה בלי שום פניה אחרת, ושלא ידלג שום אות או תבה, וזהו אומרו 'בכל כחו', לפי שיש כ"ח תבות מן 'אמן' יהא שמיה רבא' עד 'בעלמא' שצריך העונה לענות, ולכן פסוק 'בראשית' יש בו כ"ח אותיות, לרמז על עניית 'אמן' כנזכר. וזהו רמז מה שכתב רש"י ז"ל (בראשית א א) מה טעם פתח ב**בראשית**, משום 'כח מעשיו הגיד לעמו' (תהלים קיא ו), דהינו משום כ"ח אותיות שיש בפסוק **בראשית** הרומזים לכ"ח תבות שצריך העונה לענות בקדיש. ומה שאמר 'הגיד לעמו', לפי שזה סוד גדול וכמוס, והגידו השם לעמו מפני שהקדיש מתקן על שם מ"ב כידוע (שער הכונות דרושי הקדיש א), וגלה השם סוד זה לעמו ישראל:

והנה פסוק **והארץ היתה יש בו י"ד תבות**, ועם כ"ח אותיות שבפסוק **בראשית** הרי **מ"ב**, נמצא בין שני פסוקים אלו נרמז הקדיש. והחשבון הזה הוא חוץ מחמשה אמונים שצריך העונה לענות, ולפיכך אחר שני פסוקים אלו שגמרם בהם שם מ"ב, כתב חמש פעמים 'אור' כנגד חמשה אמונים. וקרא **אמן** בשם 'אור' להראות גדלת **אמן**, שעל ידי ענייתו גורם הארה בעולמות עליונים למעלה ומשם משתלשלת עד למטה, לפי **שאמן** גימטריא הו"ה **אדנ"י**, ועל ידי ענייתו גורם להם יחוד. ולכן אשרי שומר אמונים, והמבטלו גדול עונו מגשא, כי נדון בשאול:

'כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך', כנגד תיבות שבקדיש

ונראה לעניות דעתי, שזה רמז שלמה המלך עליו השלום (קהלת ט י) 'כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך עשה כי אין מעשה וחשבון בשאול' וגו', בא לרמז על המ"ב תבות שיש בקדיש, והם י"ד וכ"ח, וזהו 'כל אשר תמצא ידך' כנגד י"ד תבות, 'בכחך' כנגד כ"ח תבות. והא דקרי להו 'ידך' 'לכחך' בכנוי לאדם, משום דאדם מרכבה לשכינה, והכח והגבורה שמוסיף למעלה נתוסף באדם עצמו, ובקדיש מוסיף האדם כח והארה ביד ובכח של מעלה, וגם כן האדם נתוסף הארה בידו ובכחו, ולפיכך קרי להו בכנוי. וכשיענה האדם ויכון ב"ד ובכ"ח תבות נצול מלרדת לשאול, וזהו כי אין מעשה וחשבון בשאול, דהינו אין צרך לדון במעשה ולא לתת חשבון בשאול: ולפיכך צריך האדם להיות

זהיר וזריז בעניית אמונים כי בזה מוסיף כח למעלה ומתכפרים עונותיו, וכמו שאמר הכתוב (דברים לב ג) 'כי שם ה' אקרא הבו גדל לאלהינו', דהינו 'כי שם ה' אקרא' הוא קריאת הקדיש, אז אתם העונים 'הבו גדל לאלהינו', וענו בכונה. וראשי תבות 'גדל לאלהינו' גימטריא ג"ל, הם כ"ח תבות וחמשה אמונים שצריך העונה לענות. ולכן השב בתשובה צריך להזהר בעניית אמונים. וזה הוא **בראשית** הרומז לתשובה כאמור, אתה בעל תשובה בכחך תענה **אמן** יהא שמיה רבא, וזה הוא תקון גדול לכפרת עונותיו: (נגזי המלך, תיקון התשובה אות ל)

עניית 'אמן' תיקון גדול

בראשית ברא אלהים וגו' (בראשית א א). **בראשית** ראשי תבות תקון רפואת ברית יהיה שומר אמונים. בא לרמז מעין מה שכתבנו סמוך לזה דהיה זהיר וזריז בברכות. וכמו שצריך להיות זהיר בברכות כך יותר ויותר צריך להיות זהיר וזריז בעניית אמונים, וכמו שאמרו רבותינו ז"ל (ברכות נג:) גדול העונה **אמן** יותר מן המברך. וכמו שכתב הרב רבי שמעון בר יוחאי עליו השלום בזהר הקדוש (ח"ג רפה.) על כח **אמן** כמה גדול כח העונה וענש מי שאינו עונה, ד'אמן' גופה גימטריא הו"ה **אדנ"י** ובעניית **אמן** מיחד הו"ה **אדנ"י**, וזהו תקון פגם הברית:

ואפשר דלזה רמז הכתוב (ישעיה כו ב) 'פתחו שערים ויבא גוי צדיק שומר אמונים', ודרשו רבותינו ז"ל (שבת קיט:) אל תקרי 'אמונים' אלא 'אמונים', דיש לדקדק למה כתב 'צדיק' ושומר אמונים, אלא בא הכתוב להודיענו דאף מי שפגם בברית ובשובו בתשובה נזהר להיות שומר אמונים, נמחל לו מה שפגם בברית וחזר לכשרותו הראשון ויחשב לו כאלו לא פגם. וידוע דהשומר ברית נקרא 'צדיק', כמו שאומרים 'יוסף הצדיק' על ששמר בריתו. וכונת הכתוב כך היא, 'פתחו שערים ויבא גוי', דהינו שמתחלה היה גוי כמו הגוים שפוגמים הברית ועכשו נחשב לצדיק ששומר ברית. וידע כמה זכה לזה, בשביל שהוא שומר אמונים:

ויש לרמז תקון הברית בעניית **אמן**, דהנה 'ברית' המלוי שלו גימטריא שבע מאות וששה וארבעים, ו'אמן' כשתחשב הנון שבע הארפה שבע מאות בחשבון מנצפ"ך, יעלה בחשבון **אמן** שבע מאות ואחד וארבעים, חסר חמשה מחשבון מלוי הברית שכתבנו, הם כנגד חמשה אמונים שצריך אדם לענות בכל קדיש:

עוד, **אמן** ראשי תבות אות מילה נתקן, רצונו לומר אם פגם בברית, על ידי שמירת **אמן** נתקן. עוד, 'הברית' גימטריא תענה **אמן** עם הכולל, דהינו אם פגמת ברית תענה **אמן** ובזה יתקן מה שפגמת. ובזה יבוא הרמז על נכון דרפואת הברית יהיה שומר אמונים:

(נגזי המלך, תיקון הברית אות כג)

כוחו של עניית 'אמן'

ימוטו עליהם גחלים באש יפלם במהמרות כל יקומו (תהלים קמ יא). אפֿשר לרמוז גחלים גימטריא 'אמן'. דאין מי שמשבר כח החיצונים כמו עגית אמן דקדיש כמו שכתב בזהר הקדוש (ח"ב קכט): דכח קדיש מתבר שלשלאין דפרזלא. וגדול כחו שמבטל וקורע לאדם גזר דין של שבועים (שבת קיט). ועל זה אמר ימוטו עליהם גחלים, דהינו בכח עגית אמן ימוטו עליהם גחלים ויפלו באש ובמהמרות כל יקומו, דעל ידי קדיש משתקעים בתהומא רבא:

(שערי ארוכה אות ח)

עניית 'אמן' פותחת שערים

זה השער לה' צדיקים יבאו בו (תהלים קיח כ). בא לפרש שלא תטעה לומר דמה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (שבת קיט). כל העונה אמן בכל כחו קורעין לו גזר דין, דעגיה זו לבדה מועלת לו אף על גב דאינו בעל תשובה ומעשים טובים, לזה אמר 'זה השער לה', דהינו אמירת הקדיש שעל דה נפתחים שערים, צדיקים יבאו בו דוקא, ולא שאינם צדיקים, שאם אינם צדיקים עגית אמן אינה מועלת להם כלום. באמת אם יהיו בעלי תשובה כראוי ונקראים צדיקים, אז אפלו מקדם נתחייבו על מעשיהם הרעים שעשו חייב גמור ונחתם גזר דינם, עכשו על ידי אמירת אמן עם התשובה שעשו כראוי נקרע גזר דינם, וזהו 'צדיקים יבאו בו', דהינו אלו בעלי תשובה שחזרו עכשו צדיקים עם אמירת הקדיש, ראויים עכשו לכנס בשער זה:

(שערי תשובה, אות כב)

על ידי עניית 'אמן' מתבטלים הקטרוגים

ובא לציון גואל ולשבי פשע ביעקב נאם ה' (ישעיה נט כ). ועל דרך זה יש לרמוז בפסוק (ישעיה נט כ) ובא לציון

גואל ולשבי פשע ביעקב נאם ה', ולשבי פשע ביעקב כשתוסיף ו' ביעקוב ועוד תוסיף חשבון האותיות, הוא חשבון אלף עם הכולל, שהוא חשבון 'באמן הוא יבטל דין השבועים שנה' כמו שכתבנו. ואומר הכתוב, דסבת ביאת הגואל הוא כשישובו הפושעים בתשובה ויצרפו עם התשובה עגית אמן, וזהו 'ולשבי פשע ביעקב נאם ה'', 'נאם' אותיות 'אמן', דכשישמרו כראוי לענות אמן עם התשובה בזה 'ובא לציון גואל', שעל ידי עגית אמן נקרע גזר דין של שבועים שנה, ומיד חזרו צדיקים וראויים לגאל:

בעניית אמן יתבטל קטרוג היצר הרע

ואפֿשר לרמוז זה גם כן במה שאמר הכתוב (שם ס כא) ועמך כלם צדיקים לעולם יירשו ארץ נצר מטעי מעשה ידי להתפאר, 'ארץ נצר מטעי' ראשי תבות 'אמן', שעל ידי עגית אמן שיהיו שומרים לענות, מיד נעשו כלם צדיקים וראויים לרשת ארץ החיים. וסופי תבות 'ארץ נצר מטעי' הם אותיות 'יצר', הרי ראשי תבות 'אמן' וסופי תבות 'יצר', להודיע שעל ידי עגית אמן מתבטל קטרוג היצר הרע:

(שערי תשובה, אות כב)

עניית 'אמן', בכל כחו, קורעת גזר דין

זה עני קרא וה' שמע ומכל צרותיו הושיעו (תהלים לד ז). הנה אמרו רבותינו ז"ל (שבת קיט): דהעונה אמן בכל כחו קורעין לו גזר דינו. נמצא, אפלו נחתם אדם בספר רשעים, כשישוב בתשובה וענה אמן בכל כחו, קורעין לו גזר דינו וחוזרים וחותרים אותו בספר צדיקים. והנה אינו נקרא עני אלא מי שעני מן התורה ומהמצות והמעשים טובים. וזהו שאמר זה עני, דהינו, זה האיש, אף על פי שהוא עני מכל מצות התורה ועכשו קרא קדיש וענה אותו בכל כחו, וה' שמע, ובלבד שיצרף עמו התשובה. והתשובה רמוזה במלת קרא ובמלת שמע, דשניהם עם ב' כוללים גימטריא 'תשובה', ואז בזה ומכל צרותיו הושיעו, דקורע גזר דינו, וכל הצרות שיהיו ראיות לבוא עליו בעולם הזה ובעולם הבא מתבטלות:

(אלף בינה, מזמור לד בתהלים)

חידה שבועית: איזו עצה נותן רבינו למי שנכתב רח"ל בספרן של רשעים להפוך את דינו לטוב, שיכתב

בספרן של צדיקים? (נא לכתוב תשובה קצרה ומתמצתת!).

פתרונות יש לשלוח עד יום שלישי הקרוב

למייל: 0774702681@gmail.com או לפקס 0774702681, יש לציין בראש הדף 'עבור אביר יעקב'

שם הזוכה בסידור לשחרית
מתיבתא בהוצאת עזו והדר:

פר' בלק:

הרב ישראל כרמל מתל אביב.

התשובה צריכה להיות מותוך ספרי מודן האביר יעקב זי"ע (או מותוך עלון זה) בין שולחי התשובות תיערך הגרלה על סידור לשחרית מתיבתא בהוצאת "עזו והדר".

